

The New Color of Money
Safer. Smarter. More Secure.

www.moneyfactory.gov/newmoney

Caùc Giaï ñoaïn Chaùnh cuâa Tieän Teä Hoa Kyø

Giaý baïc thuoäc ñòa 1690

Thuoäc ñòa vònh Massachusetts - moät trong möôøi ba thuoäc ñòa ban ñaàu - phaùt haønh tieän giaý ñaàu tieän ñeå trang traûi chi phí thaùm hieåm quaân söi. Caùch phaùt haønh tieän giaý naøy lan roäng ñeán caùc thuoäc ñòa khaùc.

Caùch ngaên chaän laøm giaû voâ song cuâa Franklin 1739

Haøng in cuâa Benjamin Franklin taïi Philadelphia in tieän thuoäc ñòa baèng caùc "con chöö" töi nhieân - nhööng hoa vaén in noái ñoäc nhaát voâ nhò laøm töø laù thaät söi. Tieán trình naøy theâm caùch ngaên chaän laøm giaû raát saùng taïo vaø hieäu quaû cho giaý baïc maø maõi ñeán vaøi theá kyû sau ngöôøi ta môùi hieäu roð hoaøn toaøn.

Leähn caám cuâa Anh 1764

Sau nhieäu naêm haïn cheá tieän giaý cuâa thuoäc ñòa, cuái cuøng Anh Quoác ñaõ ra leähn caám haún khoâng cho caùc thuoäc ñòa phaùt haønh tieän giaý.

Tieän teä "ñaiï luïc" 1775

Ñaiï Hoäi Caùc Thuoäc Ñòa phaùt haønh tieän giaý ñeå cung caáp taøi chaùnh cho Chieán Tranh Giaønh Ñoäc Laäp. Tieän "ñaiï luïc" ñööïc goïi laø ñoâ-la Taây Ban Nha (Spanish milled dollar). Vi khoâng coù hoã tröi vaø deä bò laøm giaû neân giaý baïc maát giaù trö nhanh choÙng vaø töø ñoù xuaát hieän caâu "not worth a Continental" (chaúng ñaÙng moät "ñaiï luïc").

Ngaân Haøng Baéc Myô 1781

Quoác Hoäi tuyeân boá Ngaân Haøng Baéc Myô taïi Philadelphia laø ngaân haøng quoác gia ñaàu tieän - ngaân haøng naøy hoã tröi hoaït ñoäng taøi chaùnh cuâa chaùnh phuû coøn non treû.

Ñoâ-la 1785 Ngaân haøng trung ööng ñaaùu tieän 1791

Quoác Hoäi chaáp thuaän xem ñoâ-la laø ñôn vò tieän teä cuâa Hoa Kyø. Quoác Hoäi pheâ chuaån cho Ngaân Haøng Hoa Kyø laøm ñaiï dieän taøi chaùnh cuâa Boä Taøi Chaùnh Hoa Kyø (U.S. Treasury) trong thôøi haïn 20 naêm. Ñaây laø nhaø baëng ñaàu tieän thöïc hieän coång vieäc cuâa ngaân haøng trung ööng cho chaùnh phuû; noù hoaït ñoäng ñeán naêm 1811, laø thôøi ñieåm Quoác Hoäi khoâng pheâ chuaån gia haïn. Do nhaän thaáy heä thoång ngaân haøng trung ööng vaän coøn caàn ñeå ñaÙp öÙng caùc nhu caÙu taøi chaùnh cuâa quoác gia, Quoác Hoäi ñaõ choïn Ngaân Haøng Hoa Kyø khaùc vaøo naêm 1816 vôÙi thôøi haïn 20 naêm.

**Heä thoáng tieän
teä
1792**

ÑañoLuaät Tieän Teä (Coinage Act) naêm 1792 thaønh laäp Sôu Ñuùc Tieän Hoa Kyø (U.S. Mint) vaø thieát laäp heä thoáng tieän teä lieân bang, choïn ñôn vò cuûa tieän caéc, vaø quy ñòngh giaù trô cuûa moäi ñoàng tieän caéc theo vaøng, baïc hay ñoàng.

**"Tôø xanh"
1861**

Chaùnh phuû lieân bang cho toång lõu haønh tieän giaáy laàn ñaàu tieän naêm 1861. Bò thuùc eùp phaûi cung caáp taøi chaùnh cho cuoäc Noäi Chieán, Quoác Hoäi uûy quyeän cho Boä Taøi Chaùnh Hoa Kyø phaût haønh Giaáy Baïc Hoaït Kyø (Demand Notes) khoâng laáy lôøi. Giaáy baïc naøy coù teân hieäu "greenback" (tôø xanh) vì maøu cuûa chuùng. Hieän taii, moïi tieän teä Hoa Kyø ñað phaût haønh töø naêm 1861 vaän coøn hôïp leä vaø coù theå thu hoài theo ñuÙng giaù trô.

**Giaáy baïc \$10 ñaàu tieân
1861**

Giaáy baïc \$10 laø Giaáy Baïc Hoaït Kyø, ñöôïc Boä Taøi Chaùnh Hoa Kyø phaût haønh vaøo naêm 1861. Chaân dung cuûa Toång Thoáng Abraham Lincoln naêm treân beà maët cuûa tôø giaáy baïc.

**Maäu maõ
1862**

Ñeán naêm 1862, maäu maõ tieän teä Hoa Kyø coù luoân phaàn chaïm khaéc li ti, hoa vaén phöùc taip, con daáu cuûa Boä Taøi Chaùnh, vaø caùc chöö kyù chaïm khaéc ñeå ngaên chaän laøm giaû. Keå töø ñoù, Boä Taøi Chaùnh Hoa Kyø tieáp tuïc theâm caùc ñaëc ñieäm nhaèm ngaên chaän laøm giaû.

**Heä thoáng ngaân
haøng quoác gia
1863**

Quoác Hoäi thaønh laäp heä thoáng ngaân haøng quoác gia vaø uûy quyeän cho Boä Taøi Chaùnh Hoa Kyø giaùm saùt vieäc phaût haønh Giaáy Baïc Ngaân Haøng Quoác Gia. Heä thoáng naøy ñòngh ra nhööng hôöung daän cuûa lieân bang veà vieäc pheâ chuaân vaø ñieäu chænh ngaân haøng "quoác gia" vaø uûy quyeän cho nhööng ngaân haøng ñoù phaût haønh tieän teä quoác gia ñöôïc baûo ñaûm baèng caùch mua coâng khoá phieáu Hoa Kyø.

**Cô Quan Tình Baùo
1865**

Cô Quan Tình Baùo Hoa Kyø ñöôïc thaønh laäp nhö moät ban cuûa Boä Taøi Chaùnh chuyeân cheá ngöi nhööng keû laøm tieän giaû, vì chuùng huûy hoaïi loøng tin cuûa coâng chuùng ñoái vôùi tieän teä quoác gia.

**Ban Chaïm Khaéc
vaø In
1877**

Ban Chaïm Khaéc vaø In (Bureau of Engraving and Printing) cuûa Boä Taøi Chaùnh baét ñaàu in moïi tieän teä Hoa Kyø.

**Tieän giaáy coù
maøu neàn
1905**

Tieän giaáy coù maøu neàn cuoái cuøng cuûa Hoa Kyø laø \$20 Chöùng Chæ Vaøng xeâ-ri 1905 - noù coù maøu vaøng, con daáu ñoû vaø soá xeâ-ri.

**Luaät Döï Tröö¹
Lieân Bang
1913**

Luaät Döï Tröö Lieân Bang (Federal Reserve Act) naêm 1913 thaønh laäp Heä Thoáng Döï Tröö Lieân Bang - laø ngaân haøng trung ööng quoác gia - vaø quy ñòngh moät heä thoáng ngaân haøng quoác gia deä ñaùp öùng caùc nhu caàu taøi chaùnh bieán ñoäng cuûa quoác gia. Hoäi Ñoàng Döï Tröö Lieân Bang phaût haønh tieän môùi goïi laø Giaáy Baïc Döï Tröö Lieân Bang.

Giaáy baïc \$10 ñaàu tieân cuâa Ngaân Haøng Döi Tröö Lieân Bang 1914	Giaáy baïc \$10 cuâa Ngaân Haøng Döi Tröö Lieân Bang ñooïc phaùt haønh vaø naêm 1914. Caùc giaáy baïc naøy coù cõô lôùn hòn giaáy baïc duøng hieän taïi vaø coù chaân dung cuâa Toång Thoång Andrew Jackson treân maët neàn.
Maäu maõ chuaån 1929	Thay ñoái quan troïng ñaàu tieân veà daùng veû cuâa moïi tieän giaáy xuaát hieän naêm 1929. Moïi tieän teä ñeàu bò giaûm kích thöôùc khoaûng 30 phaàn traêm ñeå̄ haī thaáp chi phí cheá taïo. Ngoaøi ra, maäu maõ chuaån cuõng ñooïc hôïp thöôùc hoùa cho moãi ñôn vò ñoái vôùi moïi haïng loaïi tieän, nhôø ñoū giaûm bôùt soá maäu maõ khaùc nhau ñang lôù haønh. Vieäc tieäu chuaân hoùa naøy giuùp coâng chuùng deä phaân bieät tieän thaät vaø tieän giaû.
In God We Trust 1957	Luaät phaùp ñoøi hoüi phaûi coù Phööng Chaâm Quoác Gia "In God We Trust" (Chuùng Ta Tin Thöôïng Ñéá) treân moïi tieän teä keå töø naêm 1955. Caûu naøy xuaát hieän laàn ñaàu tieân treân tieän giaáy khi phaùt haønh \$1 Chöùng Chæ Baïc xeâ-ri 1957, vaø baét ñaàu xuaát hieän treân Giaáy Baïc Döi Tröö Lieân Bang vôùi xeâ-ri 1963.
Sôii daây an toaøn vaø caùc chi tieát in cõïc nhoû 1990	Sôii daây an toaøn vaø caùc chi tieát in cõïc nhoû ñooïc ñoä ra nhaèm ngaên chaän laøm giaû baèng nhööng maùy sao y vaø maùy in tieân tieán. Caùc ñaëc ñieäm naøy xuaát hieän laàn ñaàu tieân treân giaáy baïc \$100 xeâ-ri 1990. Ñeán xeâ-ri 1993, chuùng coù treân moïi loaïi ñôn vòù, ngoaïi tröø giaáy baïc \$1 vaø \$2.
Taùi thieát keá tieän teä 1996	Vôùi thay ñoái maäu maõ ñaùng keå laàn ñaàu tieân sau 67 naêm, tieän teä Hoa Kyø ñooïc taùi thieát keá ñeå̄ tieáp noái xeâ-ri ngaên chaän laøm giaû mòùi. Phaùt haønh giaáy baïc mòùi baét ñaàu töø \$100 vaø naêm 1996, tieáp theo laø \$50 vaø naêm 1997, \$20 vaø naêm 1998, \$10 vaø \$5 vaø naêm 2000. Ban Chaïm Khaéc vaø In thoång baùo seõ coù maäu maõ mòùi sau moãi baûy ñeán 10 naêm ñeå̄ luoân ñi tröôùc nhööng keû laøm tieän giaû.
Cô Quan Tìnø Baùo saùp nhaäp vaøo Boä An Ninh Toå Quoác 2003	Vieäc baûo veä ñoàng ñoâ-la vaø choång laøm giaû luoân chung vai saùt caùnh vôùi nhööng hoaït ñoäng an ninh toå quoác khaùc, vì vaäy Cô Quan Tìnø Baùo Hoa Kyø ñooïc saùp nhaäp vaøo Boä An Ninh Laõnh Thoå Hoa Kyø (U.S. Department of Homeland Security).
Maøu Saéc Môùi cuâa Ñoàng Tieän: An toaøn hòn. Saéc xaûo hòn. Baûo ñaûm hòn.	Chaùnh phuû Hoa Kyø thoång baûo seõ phaùt haønh soá xeâ-ri tieän thieát trí naêm 2004 mòùi ñeå̄ luoân ñi tröôùc nhööng keû laøm tieän giaû. Laàn ñaàu tieân keå töø giaáy baïc \$20 Chöùng Chæ Vaøng xeâ-ri 1905, tieän mòùi seõ coù caùc maøu neàn tinh vi, baét ñaàu laø giaáy baïc \$20 mòùi vaøo ngaøy 28 thaùng Möôøi, 2003. Trong soá xeâ-ri naøy, moãi loaïi ñôn vòù seõ coù nhööng maøu khaùc nhau. Ñieàu naøy giuùp moïi ngöôøi - nhaát laø nhööng ngöôøi khieám thò - phaân bieät caùc loaïi ñôn vò. Giaáy baïc \$20 mòùi coù caùc maøu neàn tinh vi goàm xanh laù caây, hoång ñaøo vaø xanh da trôøi, vaø daáu hieäu töï do bieäu hieän cho Hoa Kyø - trong tröôøng hôïp giaáy baïc \$20, coù caûu hìnø con ñaii baøng Myø.
Giaáy baïc \$20 mòùi 2003	

Giaáy baïc \$50 môùi Giaáy baïc \$50 môùi thieát trú laïi ñöôïc phaùt haønh vaøo ngaøy 28 thaùng Chín, 2004. Gioáng nhö giaáy baïc \$20 môùi thieát trú laïi, giaáy baïc \$50 môùi cuõng coù nhööng ñaëc ñieåm nhö maøu neàn vaø caùc daáu hieäu lòch söû cuâa Hoa Kyø - ñaëc bieät laø giaáy baïc \$50 coù neàn maøu xanh dööng vaø ñoû, vaø hình aûnh laù côø Myô ñang bay vaø moät hình ngoái sao nhoû maøu xaùm kim loaïi.

Giaáy baïc \$10 môùi Giaáy baïc \$10 xeâ-ri 2004A seõ ñöôïc phaùt haønh keå töø ngaøy 2 thaùng Ba, 2006. Soá xeâ-ri thieát trú "A" cho bieát laø coù moät soá thay ñoái veà ñaëc ñieåm treân giaáy baïc, trong tröôøng hôïp naøy, chöö kyù cuâa Thuû Quyô thay ñoái. Cuõng nhö giaáy baïc \$20 vaø \$50, giaáy baïc \$10 coù aân coù maøu vaø daáu hieäu töi do - ñaëc bieät laø giaáy baïc \$10 coù neàn maøu cam, vaøng vaø ñoû doïc theo hình bou ñuoác cuâa Nöö Thaàn Töi Do vaø chöö "We the People" töø Vieän Hoa Kyø.